

Helsedirektoratet
Avdeling autorisasjon
postmottak@helsedir.no

*Kopi: Helga Rudjord og Steinar Mathisen,
Helsedirektoratet*

Deres ref.:
Vår ref.:
Dato: 19.04.2024

Fritak for kurs i nasjonale fag

Det vises til e-post 9. april 2024, autorisasjonsavdelingens svar samme dag og telefonsamtale med seniorrådgiver Synne Andersen Bjerkås 11. april. Det vises også til samarbeidsmøte med Helsedirektoratet og HELFO 11. april 2024, der vi tok opp spørsmålet om fritak for kurs i nasjonale fag for kandidater med utdanning fra land utenfor EØS og Sveits som søker autorisasjon som manuellterapeuter.

Bakgrunn

Mange norske fysioterapeuter reiser til utlandet for å studere manuellterapi. Hovedtyngden av disse studerer i Australia og England, det vil si utenfor EØS og Sveits. For å få disse utdanningene godkjent som jevn gode med den norske, pålegges disse utenlandskandidatene å supplere med følgende norske videreutdanningskurs:

- Differensialdiagnostikk og laboratorieundersøkelser for manuellterapeuter (Universitetet i Bergen, UiB)
- Radiologi for manuellterapeuter (UiB)
- Trygdefaglige emner (Universitetet i Oslo, UiO)

Etter endt utdanning i utlandet må kandidatene i tillegg gjennomføre ett år veiledet praksis hos godkjent veileder og bestå en avsluttende praktisk eksamen ved UiB. Ingen av disse foranstående kravene er i denne sammenheng omstridt.

Ved årsskiftet 2022/2023 opphørte muligheten for å søke om å få registrert tilleggskompetansen sykmeldings-, rekvisisjons- og henvisningsrett i Helsepersonellregisteret. Denne ordningen oppstilte ikke spesifikke krav til språkkunnskaper eller kurs i nasjonale fag. Terapeuter godkjent etter disse reglene kunne uten videre konvertere sin godkjenning til autorisasjon fra til årsskiftet 2023/2024.

Helsedirektoratet krever nå at kandidater med masterutdanning i manuellterapi fra land utenfor EØS og Sveits må gjennomføre krav beskrevet i tilleggskravforskriften¹ for å få autorisasjon. Dette innebærer at kandidatene må oppfylle språkkrav, jf. § 3. Kandidater som

¹ [Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits](#)

har gjennomført norsk 9- eller 10-årig grunnskole skole mv. innfrir automatisk språkravet, noe som er tilfelle for de aller fleste kandidatene det her gjelder.

I tillegg kreves det kurs i nasjonale fag, jf. § 5, jf. tilleggskravforskriften § 2 – selv om kandidatene allerede innehar norsk autorisasjon som helsepersonell og i lang tid har praktisert som fysioterapeuter i Norge.

NMF mener direktoratets fortolkning av regelverket når det gjelder «Nasjonale Fag» er uriktig. Kravet må forutsetningsvis bare gjelde når helsepersonellet søker autorisasjon første gang. Fortolkningen er under enhver omstendighet unødig og for streng når det gjelder å oppfylle forskriftens formål. I de tilfellene der helsepersonell som allerede innehar autorisasjon søker om ytterligere autorisasjon innenfor et nytt område, foreligger det ikke noe behov for å kreve dokumenterte kunnskaper som forutsetningsvis allerede er dokumentert.

Når man allerede kjenner norsk kultur, helsevesenets oppbygging, nasjonale satsingsområder mv. gjennom norsk autorisasjon som fysioterapeut, er det unødvendig å kreve den samme kunnskapen spesielt dokumentert ved søknad om ny autorisasjon. En fortolkning der man anser kravene som oppfylt som følge av allerede eksisterende autorisasjon vil ikke stride mot forskriften, og heller ikke mot helsepersonelloven § 48a, litra d).

Uansett bør søkere i denne kategorien etter en konkret vurdering innvilges fritak for kurs i nasjonale fag, jf. § 7 i tilleggskravforskriften.

Siden autorisasjonsordningen for manuellterapeuter er ny, bør det etableres en praksis hvor man gir *fritak* for *nasjonale fag* for søkere med norsk autorisasjon som fysioterapeut.

Nasjonale fag

Kurs i nasjonale fag inneholder følgende emner for manuellterapeuter:

1. *Oppbyggingen og organiseringen av helse- og sosialtjenesten*
Emnet tar for seg struktur, definisjoner og begreper, finansiering og prioriteringer, forebyggende helsearbeid samt yrkesspesifikk rolle og funksjon med fokus på:
 - Spesialisthelsetjenesten
 - Kommunehelsetjenesten
 - Pasient- og brukerorganisasjoner
 - Helse- og sosialrettEmnet omhandler relevante lover og forskrifter med vekt på dokumentasjon, taushetsplikt, pasientrettigheter og relevante trygdeordninger. Emnet ser spesielt på lov om helsepersonell, lov om pasientrettigheter og folketrygdloven
2. *Kulturforståelse*
Emnet tar for seg yrkesetiske retningslinjer, norske tradisjoner, kosthold og væremåte og den norske velferdsstaten.
3. *Nasjonale satsingsområder*
Dette emnet omhandler prioriterte områder innen helsetjenesten som psykisk helsevern, rusomsorg, eldreomsorg, kreftomsorg, og habilitering / rehabilitering.²

Farmasøyter, leger, sykepleiere og tannleger skal i tillegg ta emnet «Medikamenthåndtering og medikamentregning».

² <https://www.folkeuniversitetet.no/kurs-og-utdanning/fagkurs-yrk/helse-pedagogikk-og-oppvekst/kurs-i-nasjonale-fag>

Det vises i tillegg til *Forskrift om nasjonal retningslinje for fysioterapeututdanning*, kapittel 8, Læringsutbytte for kompetanseområdet samfunn og folkehelse, der det heter at kandidaten:

- har bred kunnskap om fysioterapifagets historie og utvikling, og profesjonens samfunnsoppdrag
- har kunnskap om kulturelle og sosiale forhold av betydning for folkehelse
- kjenner til den helsefremmende og sykdomsforebyggende betydningen av kosthold, ernæring, hygiene og smittevern
- har kunnskap om samenes status som urfolk og om samenes rettigheter, særlig innenfor helse- og sosialfeltet
- har kunnskap om helse- og sosialpolitiske prioriteringer og beslutningsprosesser på kommunalt, regionalt og statlig nivå.
- kan anvende metoder for å kartlegge miljøfaktorer og innhente informasjon om helsetilstanden i befolkningen
- kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i fysioterapeutisk fagutøvelse og virksomhet.
- har innsikt i hvilken betydning meningsfylt aktivitet og arbeidsdeltakelse har for helse
- har innsikt i sammenhenger mellom helse, utdanning, arbeid og levekår
- kan planlegge og gjennomføre tiltak som fremmer god folkehelse, arbeidsinkludering og sosial deltakelse i et mangfoldig samfunn
- kjenner til utviklingstrekk i samfunnet med betydning for organisering av helsevesenet og utøvelse av fysioterapi.

Kandidater som har utenlandsk fysioterapeututdanning innenfor EØS-området og Sveits, anses etter gjeldende rett å ha utdanning som er jevn god med den norske, jf. Helsepersonelloven § 48a, litra c).

Kandidater som har utenlandsk fysioterapeututdanning utenfor EØS/Sveits, må ha kurs i nasjonale fag for å kunne oppnå norsk autorisasjon som fysioterapeut.

I videreutdanningskursene «Differensialdiagnostikk og laboratorieundersøkelser» og «Radiologi for manuellterapeuter» undervises det bl.a. i nasjonalt regelverk knyttet til samhandling og prosedyrer mellom primærhelse- og spesialisthelsetjeneste³ og laboratorievirksomheter⁴.

I videreutdanningskurset «Trygdefaglige emner»⁵ undervises det bl.a. i lovverk, forskrift, juridiske betraktninger og utfordringer knyttet til trygdemedisin, sykmelding, IA-arbeid, forebygging og arbeidsmiljølov. Trygdefaglige emner inneholder følgende temaer:

- Innføring i trygdemedisin
- Beslutningsstøtte, sykdomsbegrepet, statistikk og økonomi, IA-avtalen og sykefraværsoppfølging
- Forebygging, arbeidsmiljølov og taushetsplikt, sykdom og helse
- Sykemelderrollen, hva påvirker sykmelding, aktivitetskrav, rollen som primærkontakt.
- Effektiv samhandling mellom NAV, helsevesen og arbeidsliv.
- Lovverk, forskrift, juridiske betraktninger og utfordringer
- NAVs arbeidslivssenter, helse- og rehabiliteringstjenester.

³ <https://www4.uib.no/emner/HELFYT662>

⁴ <https://www4.uib.no/emner/HELFYT661>

⁵ <https://www.med.uio.no/helsam/studier/evu/trygdefaglige-emner/>

- helsepersonelloven, pasientrettighetsloven

NMF mener praksis rimeligvis bør være slik at kandidater som har

- bestått norsk fysioterapeututdanning og har norsk autorisasjon
eller
- som har fysioterapeututdanning fra EØS/Sveits og som har norsk autorisasjon
eller
- som dokumenterer bestått fysioterapeututdanning fra utenfor EØS/Sveits, bestått nasjonale fag og har norsk autorisasjon som fysioterapeut
- og som har bestått obligatoriske kurs for manuellterapikandidater, gjennomført ett år veiledet praksis og bestått avsluttende eksamen

fritas for kurs i nasjonale fag.

Konklusjon

Helsepersonell som har gjennomført fysioterapiutdanning og har norsk autorisasjon som fysioterapeut, og som har gjennomført de faglige kurs som er nevnt foran kan ikke avkreves å måtte gjennomføre Nasjonale fag i forbindelse med søknad om autorisasjon som manuellterapeut.

Under enhver omstendighet må kandidater som fyller ovennevnte forutsetninger etter søknad innrømmes fritak for å gjennomføre Nasjonale fag.

Vennlig hilsen

NORSK MANUELLTERAPEUTFORENING

Peter Chr. Lehne

Leder